

Sygn. akt II Ca 447/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2018r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SSO Agnieszka Terpiłowska

SSO Maciej Ejsmont

Protokolant: Agnieszka Ingram – Ciesielska

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2018r. w Świdnicy na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w S.

przeciwko I. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 7 marca 2018r., sygn. akt I C 1225/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej 3.617 zł kosztów procesu;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej 1.800 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt 447/18

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) z siedzibą w S. wniosła o zasądzenie od pozwanej I. D. kwoty 14.526 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po wniesieniu pozwu i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów opłaty sądowej w kwocie 727 zł, kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, iż w dniu 5 grudnia 2006r. pozwana zawarła z pierwotnym wierzycielem (...)w G. umowę o produkt kartowy nr (...). Jej przedmiotem była karta kredytowa z limitem odnawialnym do kwoty 4.500 zł. W trakcie umowy limit na karcie był sukcesywnie zwiększany aż do kwoty 10.000 zł. Po wykorzystaniu dostępnych środków pozwana zaprzestała wywiązywania się z obowiązku spłaty zobowiązania. Kredytodawca wypowiedział umowę w dniu 13 maja 2011r. Następnie został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny, któremu postanowieniem Sądu Rejonowego w Kłodzku nadano klauzulę wykonalności (sygn. akt (...)). Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. W dniu 25 marca 2013r. wierzytelność została przelana na stronę powodową. Zobowiązanie pozwanej na dzień składania pozwu wynosi 14.525,29 zł na co składa się kwota 9.453,65 zł – kapitał, 3.947,35 zł suma odsetek umownych naliczonych od dnia zaprzestania dokonywania płatności do dnia

przelewu oraz odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia poprzedzającego wniesienie niniejszego pozwu.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 10 kwietnia 2017r. w postępowaniu upominawczym przez Referendarza Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku zostało uwzględnione żądanie pozwu.

Pozwana złożyła sprzeciw od nakazu zapłaty wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od strony powodowej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.617 zł. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia i jego nieudowodnienie oraz zarzut nieważności umowy sprzedaży wierzytelności. W ocenie pozwanej powództwo było nie zostało udowodnione – do pozwu zostało dołączone ksero umowy sprzedaży nieoznaczonej wierzytelności, z którego nie wynika by umowa dotyczyła wierzytelności przysługującej zbywcy wobec pozwanej. Umowa cesji nie zawiera istotnych składników umowy sprzedaży a mianowicie ceny sprzedaży i jej przedmiotu. Skutkiem nieważności umowy przelewu pozostaje brak legitymacji czynnej strony powodowej. Termin przedawnienia dochodzonych przez stronę powodowa roszczeń wynikających z umowy kredytu wynosi 3 lata. Termin przedawnienia roszczeń w stosunku do pozwanej upłynął najdalej w dniu 25 marca 2016r. Tym samym uległy przedawnieniu odsetki od świadczenia głównego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 marca 2018r. Sąd Rejonowy w Kłodzku

I. zasądził od pozwanej I. D. na rzecz strony powodowej (...) z siedzibą w S. 14.525,29 zł (czternaście tysięcy pięćset dwadzieścia pięć 29/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6.IV.2017r;

II. zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej 4.344 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana I. D. oraz (...)5.XII.2006r. zawarły umowę numer (...), mocą której pozwana otrzymała kartę kredytową z limitem odnawialnym banku do kwoty nie większej jak 10.000 zł. Po wykorzystaniu dostępnych środków pozwana zaprzestała wywiązywać się z obowiązku spłaty zaciągniętego zobowiązania. Bank (...) do Sądu w Kłodzku, który w sprawie (...) nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Prowadzona przez Komornika egzekucja okazała się nieskuteczna i postępowanie umorzono.

Wierzyciel pierwotny 25.III.2013r. dokonał przelewu przysługującej mu w stosunku do pozwanej przelewu wierzytelności na rzecz powoda zawiadamiając pozwaną.

Strony zawarły ugodę 22.I.2016r. obejmując nią całe zobowiązanie pozwanej względem wierzyciela pierwotnego i wtórnego. Mocą powyższej ugody pozwana w 36 ratach miała łącznie spłacić 16.901,67 zł a rata miesięczna miała wynosić 520 zł za wyjątkiem raty ostatniej, która wynosiła 170,95 zł.

Pozwana przystąpiła do realizacji zawartej ugody i zapłaciła część rat miesięcznych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, iż powództwo pozostaje zasadne i podlegało uwzględnieniu w całości.

Za bezsporne okoliczności Sąd pierwszej instancji uznał fakt, iż pozwana korzystała z limitu kredytowego wierzyciela pierwotnego (...) Bank S.A. od końca roku 2006, dopuściła się zwłoki z regulacją należności wobec banku i z tego tytułu został wystawiony przeciwko niej tytuł egzekucyjny opatrzony klauzulą Sądu Rejonowego w Kłodzku, którego egzekucję prowadził Komornik mający kancelarię w okręgu Sądu w Kłodzku. Egzekucja okazała się bezskuteczna a postępowanie egzekucyjne zostało umorzono. Po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, wierzyciel pierwotny zbył wierzytelność na rzecz powoda, który doprowadził do zawarcia ugody z pozwaną w 2016 roku. Ugoda ta została przez pozwaną podpisana i była realizowana.

Powyższy stan faktyczny w ocenie Sądu pierwszej instancji czynił niezasadnymi podniesione przez pozwaną zarzuty. Dłużniczka o cesji wierzytelności wiedziała zawierając umowę z nabywcą wierzytelności i okoliczność powyższa przesądzała również o legitymacji czynnej nabywcy wierzytelności w postępowaniu.

Sąd pierwszej instancji przyjął, iż zobowiązanie pierwotne powstało w 2006 roku, a umowa cesji była w roku 2013, a co za tym idzie 3 letni termin przedawnienia z art. 118 k.c. upłynął 25.III.2016r. a pozew w niniejszej sprawie wpłynął 5.IV.2017r. Jednakże pozwana podpisała umowę ze stroną powodową 22.I.2016r. W wyniku zawarcia i realizacji umowy powstał nowy stan prawny oderwany od zobowiązania pierwotnego i dat z tym zobowiązaniem związanych. Pozwana uznała roszczenie strony powodowej potwierdzając istnienie swojego zobowiązania.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.c.

Apelację od wyroku złożyła pozwana zaskarżając wyrok w całości, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 207 § 5-7 k.p.c. i art. 217 § 2 w zw. z art. 132 § 1 k.p.c. i art. 142 § 1 i 2 zd.1 k.p.c. poprzez niezwrócenie stronie powodowej pisma z dnia 22 lutego 2018r. wraz z dowodami i załącznikami w sytuacji, gdy w/w pismo zostało złożone bez zarządzenia Sądu zobowiązującego stronę powodową do złożenia tego pisma oraz nie zostało ono doręczone profesjonalnemu pełnomocnikowi pozwanej, a także poprzez nie uznanie przez Sąd, że załączone do przedmiotowego pisma dowody są spóźnione, a tym samym ustalenie stanu faktycznego sprawy na podstawie dowodów, które nie powinny zostać przeprowadzone w niniejszej sprawie;
2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie przez Sąd, że upływ terminu przedawnienia dochodzonego przez stronę powodową roszczenia upłynął w dniu 25 marca 2016r. podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że przedawnienie tego roszczenia nastąpiło wcześniej;
3. naruszenie prawa materialnego a to art. 506 § 1 i 2 k.c. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie przez Sąd, że pomiędzy stronami doszło do odnowienia zobowiązania, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że w chwili zawarcia umowy pomiędzy stronami, dochodzone przez stronę powodową roszczenie było przedawnione i nie mogło uzyskać ochrony prawnej;
4. naruszenie prawa materialnego, a to art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c. i art. 123 § 1 pkt 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd, że pozwana uznała roszczenie i zrzekł się zarzutu przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze pozwana wniosła o:

1. oddalenie powództwa;
2. zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej zwrotu poniesionych kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja pozostawała uzasadniona.

Sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych jedynie, co do w zasadzie bezspornych okoliczności. Pominął w ustaleniach faktycznych i rozważaniach istotne dla istoty sporu okoliczności. Błędne pozostaje założenie, co do wymagalności roszczenia i biegu jego przedawnienia.

Zarzuty apelacji naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. opierały się na kwestionowaniu dopuszczenia przez Sąd pierwszej instancji dowodów załączonych do pisma strony powodowej datowanego na 22 lutego 2018r. Dowody zawnioskowane powyższym pismem zostały przeprowadzone na rozprawie w dniu 7 marca 2018r. O terminie rozprawy prawidłowo został zawiadomiony pełnomocnik pozwanej, który na ten termin się nie stawił. Nie zostało zatem zgłoszone zastrzeżenie przewidziane treścią przepisu art. 162 k.p.c. Oznacza to że pozwana utraciła prawo do oparcia zarzutów apelacji na naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dopuszczenie spóźnionych w jej ocenie dowodów. Dowód z dokumentów, w tym ugody z dnia 22 stycznia 2016 nie został skutecznie zakwestionowany przed Sądem pierwszej instancji.

Z twierdzeń pozwu wynika, iż umowa kredytu została wypowiedziana przez pierwotnego wierzyciela – bank w dniu 13 maja 2011r. i termin wypowiedzenia upłynął w dniu 13 czerwca 2011r. Okoliczność tę można opierać jedynie na niekwestionowanych twierdzeniach strony powodowej - nie była ona wykazywana w toku procesu. W braku szczegółowych danych dotyczących stanu zaległości i terminu wymagalności wynikającego z terminu spłaty samego kredytu, w dniu 13 czerwca 2011r. najpóźniej roszczenie o zwrot kapitału i odsetek stało się wymagalne i zaczął biec termin przedawnienia roszczenia. Roszczenie to należy uznać za roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i trzy letni termin przedawnienia upłynął w dniu 13 czerwca 2014r. (art. 118 k.c.).

W toku procesu nie były również wykazywane czynności pierwotnego wierzyciela celem wyegzekwowania należności. Z twierdzeń pozwu wynika, iż wystawiony został bankowy tytuł egzekucyjny i tytuł ten stanowił podstawę prowadzonej egzekucji. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może powoływać się wobec dłużnika na przerwę biegu przedawnienia, spowodowaną wszczęciem przez bank postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego (por. uchwała SN z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, LEX). Okoliczności zatem powyższe nie były wykazywane w toku procesu zasadnie – nie miały bowiem wpływu na bieg terminu przedawnienia.

Wierzytelność została przelana na stronę powodową umową z dnia 25 marca 2013r. – przed upływem terminu przedawnienia. Pozew w sprawie został złożony w dniu 4 kwietnia 2017r. czyli już po upływie terminu. Strona powodowa podnosiła, iż pozwana dokonała drobnych wpłat w okresie od 22 lutego 2016r. do 1 sierpnia 2016r. na podstawie zawartej ugody i tym samym zrzekła się zarzutu przedawnienia.

Strony zawarły w dniu 22 stycznia 2016r. ugode, której przedmiotem pozostawała spłata wierzytelności wynikającej z umowy nr (...) z dnia(...). Zgodnie z zapisami ugody strony złożyły zgodne oświadczenia, iż „stan faktyczny dotyczący stosunku prawnego objętego ugoda jest im dokładnie znany i nie budzi wątpliwości”. Określone zostały wysokość należności do spłaty i terminy spłaty. Do rozstrzygnięcia pozostawało zatem zagadnienie czy zawarcie ugody z wierzycielem w momencie gdy wierzytelność była przedawniona można uznać za jednoczesne zrzeczenie się zarzutu przedawnienia.

Należy zaznaczyć, iż zawarcie ugody z pewnością nie stanowiło odnowienia w rozumieniu art. 506 k.c. Strony musiałyby zmierzać do umorzenia dotychczasowego zobowiązania poprzez spełnienie innego świadczenia, z innej podstawy prawnej. W sytuacji, w której dotychczasowe zobowiązanie nie istnieje z powodu wygaśnięcia nie może dojść do jego umorzenia i tym samym do powstania nowego zobowiązania, które miałyby zastąpić dotychczasowe. Biorąc pod uwagę treść ugody strony zmierzały jedynie do zmiany warunków spłaty długu, terminów i kwot płatności poszczególnych rat. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, iż doszło do odnowienia i nowe zobowiązanie przedawnia się w oderwaniu od terminów przedawnienia zobowiązania, które zastąpiło (por. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2007 r. IV CSK 356/06, LEX).

W doktrynie i orzecznictwie można dostrzec rozbieżne poglądy, co do traktowania zachowań dłużnika, które należałoby traktować jako zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Należy co do zasady przyjąć, iż wola zaspokojenia zobowiązania naturalnego nie może być utożsamiana ze zrzeczeniem się zarzutu przedawnienia. Zaspokojenie zobowiązania, traktowane jako uznanie niewłaściwe pozostaje przejawem wiedzy natomiast zrzeczenie się zarzutu przedawnienia oświadczeniem woli. W konsekwencji czynności zmierzające do zaspokojenia wierzyciela nie muszą być przejawem jego woli, co do zrzeczenia się zarzutu przedawnienia. Sąd Okręgowy w sprawie podziela pogląd

Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 marca 2018r. (sygn. akt VII AGa 846/18, LEX), iż zrzeczenie się zarzutu przedawnienia musi być wyraźne i powinno jednoznacznie wskazywać na wyraźny zamiar rezygnacji dłużnika z możliwości podniesienia wobec wierzyciela tego zarzutu. Konieczna jest więc po stronie dłużnika świadomość przedawnienia roszczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się konstrukcję, że uznanie przedawnionego roszczenia może zawierać w sobie znamiona zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, ale podkreśla się, że jest to uzasadnione wtedy, jeżeli z treści oświadczenia lub okoliczności, w których zostało ono złożone wynika niewątpliwie, że taka była wola dłużnika (por. wyrok SN z dnia 21 lipca 2004 r. V CK 620/03, LEX). Treść zawartej ugody nie pozwala na jednoznaczne przyjęcie, iż wolą pozwanej pozostawało zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. W ugodzie zostało złożone jedynie oświadczenie odnoszące się do stanu faktycznego dotyczącego stosunku prawnego wynikającego z zawartej w 2006r. umowy. Pozwana natomiast nieodpłatnie zobowiązywała się do spłaty zobowiązania w całości naturalnego. Trudno przyjąć, iż wyrazem jej woli, w tych okolicznościach, pozostawało świadome zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Wola pozwanej w tym zakresie, nie została, w ocenie Sądu Okręgowego, wyrażona w sposób dostateczny w ugodzie. Należy zaznaczyć, iż w cytowanym wyżej orzeczeniu jak i kolejnych Sądu Najwyższego rozróżnia się sytuacje, w których uznanie zobowiązania naturalnego, nie jest nieodpłatne w całości ponieważ np. zmierza do uzyskania np. rozłożenia na raty części nieprzedawnionego roszczenia lub odstąpienia od egzekucji prowadzonej ze składników majątku i w tym sensie uzyskana korzyści uzasadnia założenie, iż doszło do skutecznego zrzeczenia się zarzutu przedawnienia. (por. wyrok SA w3 Lublinie z dnia 4 grudnia 2014r. I ACa 248/14, LEX).

W ocenie Sądu Okręgowego zasadny pozostawał zarzut przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia i uprawnienie do jego podniesienia w tym procesie nie wyłączyła ugoda zawarta pomiędzy stronami.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała uwzględnieniu i zaskarżony wyrok zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach procesu przed Sadem pierwszej instancji orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. obciążając obowiązkiem ich poniesienia stronę przegrywającą ostatecznie to postępowanie – stronę powodową. Zasądzona została od strony powodowej na rzecz pozwanej kwota 3.617 zł, w tym kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kwota 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. 2018.265)

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. obciążając obowiązkiem ich poniesienia stronę przegrywającą to postępowanie – stronę powodową. Zasądzona została od strony powodowej na rzecz pozwanej kwota 1.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 cyt. wyżej Rozporządzenia).

(...)